

CEDMO Trends Očami Ipsosu:

Vnímanie dezinformačných naratívov na Slovensku

Espresso

OBSAH ZPRÁVY

1 Základné parametre

1.1 Špecifikácia výskumu

2 Dôveryhodnosť dezinformačných naratívov

3 Znalosť dezinformačných naratívov

1 Základné parametre

Názov výskumu:	CEDMO Trends
Termín hlavného zberu dát:	1. vlna: 31. 8. – 8. 9. 2023, 2. vlna: 22. 9. – 1. 10. 2023
Cieľová skupina:	reprezentatívna populácia 16+
Spôsob výberu respondentov a respondentiek:	kvótny výber
Nastavenie kvót:	podľa Štatistického úradu SR
Sledované kvóty:	pohlavie, vek, vzdelanie kraj, veľkosť miesta bydliska, používanie internetu
Metóda zberu:	CAWI
Celková vzorka:	4476 (1. a 2. vlna)

1.1 Špecifikácia výskumu

Cieľom dlhodobého výskumu realizovaného na Slovensku je sledovať postoje a názory populácie k rôznym spoločenským témam, zameraných predovšetkým na dezinformácie a hoaxy, informačné poruchy, či hodnotenie demokracie na Slovensku. Dlhodobý výskum sa zameriava aj na mapovanie vývoja týchto trendov.

Zadávatel'om výskumu je medzinárodné multidisciplinárne výskumné pracovisko CEDMO (Central European Digital Media Observatory), ktoré vedie Karlova univerzita (ČR) a dodávateľom je spoločnosť IPSOS. Vedúci výskumného tímu za CEDMO je Václav Moravec, vedúci výskumného tímu za IPSOS je Michal Kormaňák.

Dotazník k výskumu bol navrhnutý zadávateľom a konzultovaný s dodávateľom, pričom jeho konečná verzia bola pripravená v spolupráci s dodávateľom.

Zber dát prebiehal elektronicky. Výber respondentov a respondentiek zabezpečila spoločnosť IPSOS prostredníctvom online panelu. Respondenti a respondentky boli regrutovaní/é na základe kvótného predpisu schváleného zadávateľom.

Publikácia vznikla s podporou

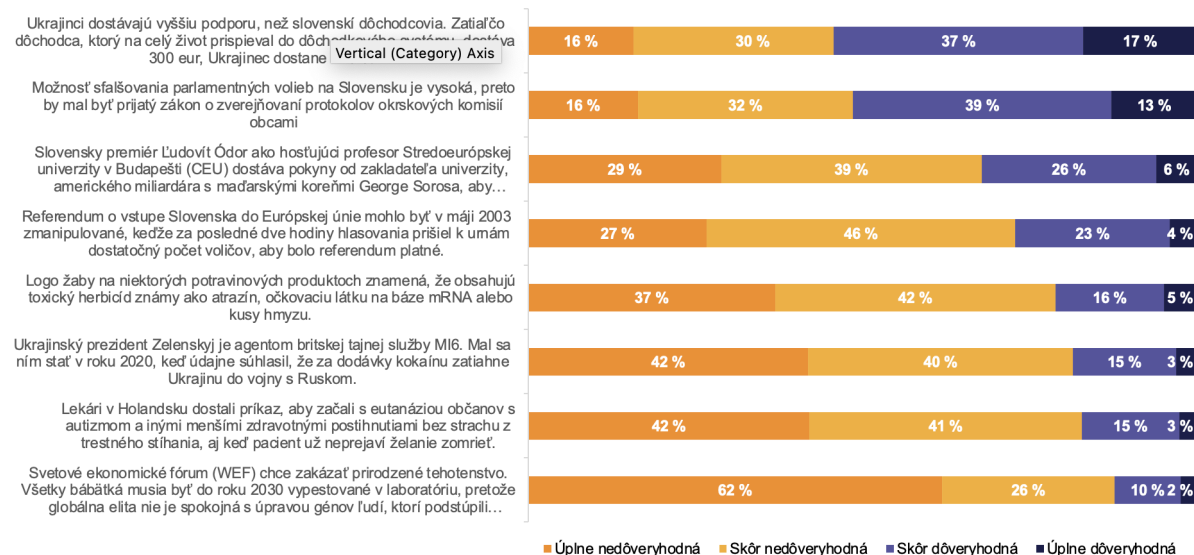

2 Dôveryhodnosť dezinformačných naratívov

Prvá časť tejto správy sa zameriava na to, do akej miery sú ľudia na Slovensku schopní/é rozlíšiť pravdivosť predložených správ. Respondentov a respondentiek sme sa pýtali na to, do akej miery považujú predložené správy za dôveryhodné, alebo nedôveryhodné. Ukázalo sa, že názory spoločnosti sú najviac rozdelené v téme podpory Ukrajiny, falšovania parlamentných volieb a v kultúrno-etických otázkach. Spomedzi všetkých sledovaných správ v 1. vlne výskumu (august až september), 54 % opýtaných považovalo za úplne dôveryhodnú alebo skôr dôveryhodnú správu o tom, že Ukrajinci/ky dostávajú vyššiu finančnú podporu než slovenskí dôchodcovia a dôchodkyne. Tesne pred predčasnými parlamentami voľbami sa podiel tejto skupiny ľudí zvýšil na 60 %. Správu o možnosti falšovania parlamentných volieb považovalo v 1. vlne výskumu za dôveryhodnú (úplne

dôveryhodná a skôr dôveryhodná) 51 % slovenskej populácie (v období pred parlamentnými voľbami to bolo 53 %). V 2. vlne výskumu (koniec septembra) sa do popredia dostala správa šíriaca informácie o potenciálnych hrozbách vlády Progresívneho Slovenska. Viac ako polovica (56 %) opýtaných sa v tom čase domnievala, že ak by budúcu vládu zostavovalo Progresívne Slovensko, mohlo by to ohroziť tradičnú rodinu a zdravú výchovu mládeže.

DÔVERYHODNOSŤ DEZINFORMAČNÝCH NARATÍVOV – 1. VLNA

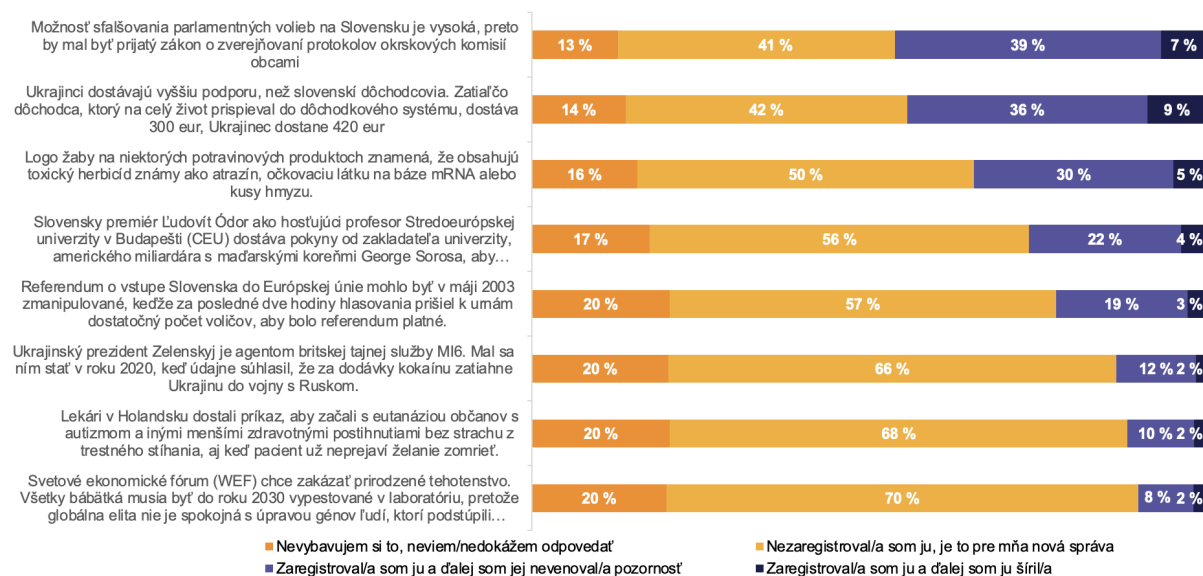

DEZ02. Do akej miery považujete nasledujúce správy za nedôveryhodné, alebo naopak dôveryhodné? n=2370

1 © Ipsos | Confidential

ZNALOSŤ DEZINFORMAČNÝCH NARATÍVOV – 1. VLNA

DEZ01. Do akej miery máte povedomie o nasledujúcich správach, resp. informáciách? n=2370

2 © Ipsos | Confidential

Z hľadiska sociálno-demografických charakteristík, signifikantne častejšie dôverovali týmto správam ženy, starší ľudia nad 65 rokov a ľudia s nižším vzdelaním. Rozhodujúcim faktorom pre dôveryhodnosť dezinformačných naratívov je aj politická preferencia. Tí respondenti a respondentky, ktoré v čase konania výskumu zvažovali voľbu politických strán SMER-SD, Republika, Sme rodina, SNS a

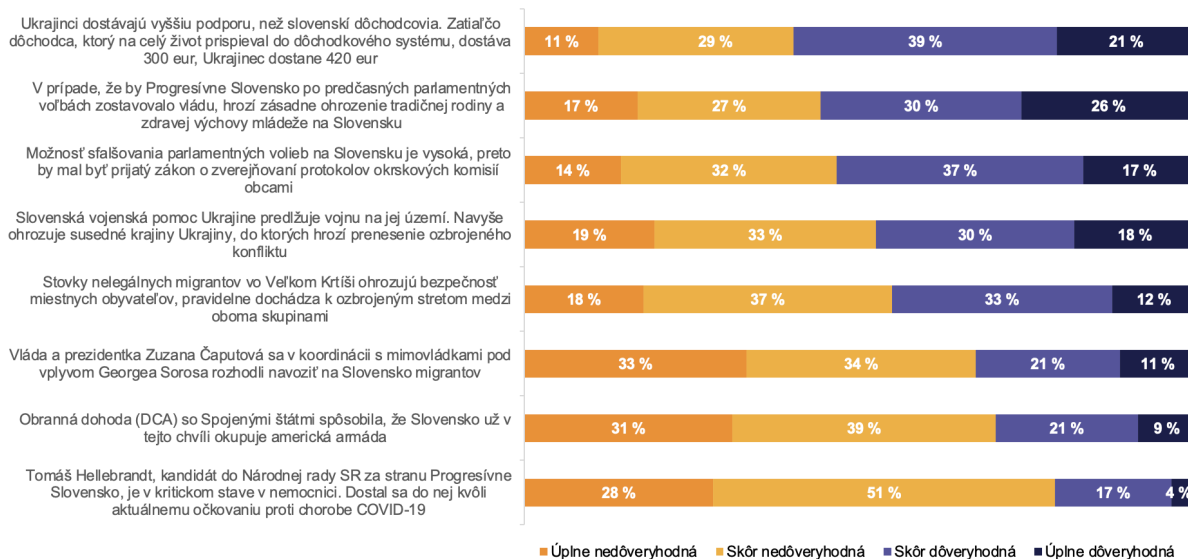
Kotlebovci - ĽS Naše Slovensko, významne častejšie deklarovali, že tieto správy považujú za dôveryhodné. V prípade výroku týkajúceho sa zostavovania vlády Progresívnym Slovenskom, okrem spomenutých charakteristík, signifikantne vyššiu dôveru v túto správu uvádzali aj ľudia zvažujúci voľbu KDĽH.

Ďalšie spomedzi predložených správy populácia častejšie považovala za nedôveryhodné (úplne nedôveryhodné a skôr nedôveryhodné). Vo všeobecnosti však v 2. vlne prieskumu, teda s blížiacimi sa parlamentnými voľbami, pomerne často v spoločnosti rezonovali aj naratívy súvisiace s nelegálnou migráciou. Takmer polovica opýtaných (48 %) si myslela, že stovky nelegálnych migrantov a migrantiek vo Veľkom Krtíši ohrozovali bezpečnosť miestneho obyvateľstva.

3 Znalosť dezinformačných naratívov

Väčšina respondentov a respondentiek skúmané dezinformačné správy počas 1. vlny výskumu (august až september) nezachytila. V tomto období patrili medzi najznámejšie dezinformačné správy o falšovaní volieb a finančnej podpore obyvateľstva Ukrajiny žijúceho na území Slovenska. Tieto správy zachytila necelá polovica opýtaných.

DÔVERYHODNOSŤ DEZINFORMAČNÝCH NARATÍVOV – 2. VLNA

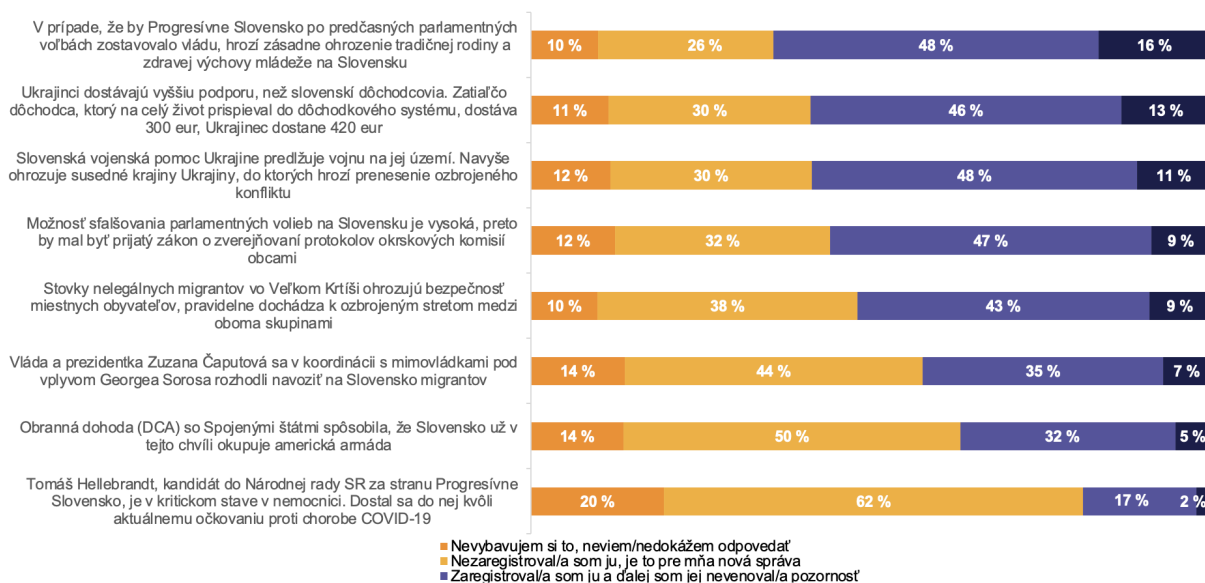
DEZ02. Do akej miery považujete nasledujúce správy za nedôveryhodné, alebo naopak dôveryhodné? n=2106

Koncom septembra, počas 2. vlny výskumu a vrcholiacej predvolebnej politickej kampane sa však povedomie populácie o týchto správach zvyšovalo. Najčastejšie zachytenou bola v tomto období správa týkajúca sa vlády Progresívneho Slovenska. Túto správu koncom septembra zachytili takmer dve tretiny respondentov a respondentiek. Prevažná väčšina z tejto skupiny ľudí však túto správu ďalej nešírila. Približne 6 z 10 opýtaných (59 %) tiež zachytili správy týkajúce sa podpory Ukrajiny. Viac ako

polovica populácie tiež uviedla, že zachytila informácie, ktoré s týkali falšovania volieb a nelegálnej migrácie vo Veľkom Krtíši. Vo všeobecnosti sa ukázalo, že aj keď oslovení respondenti a respondentky nepravdivé informácie zachytili, väčšina z nich tieto správy ďalej nešírila.

Šírenie dezinformačných správ je signifikantne vyššie u určitých skupín obyvateľstva. Medzi tieto skupiny patria najmä starší ľudia nad 65 rokov, s nižším vzdelaním a výrazne častejšie aj voliči a voličky politických strán SMER-SD, Republika a SNS.

ZNALOSŤ DEZINFORMAČNÝCH NARATÍVOV – 2. VLNA

DEZ01. Do akej miery máte povedomie o nasledujúcich správach, resp. informáciách? n=2106